

יצא מוציא

Success for the Anonymous

- If a person had already fulfilled his obligation of Kiddush on Shabbat, may he recite Kiddush again for those who have not yet heard Kiddush?
- May a Man Recite Habdala for His Wife if He Had Already Recited or Heard Habdala?

ראש השנה דף כט

(שם סה) וחסר יגחג מן הנוס וגו':
אע"פ שיאל מוילא. שהרי כל ישראל
 ערבין זה בזה למזות: **חוץ מברכת**
הלחם וסוין. ושאר ברכת פירות
 וריחני שאין חובה אלא שאסור
 ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה
 וכן אין כאן ערצות שאינן חובה על
 האדם לא לימני ולא ליגריך:
 ברכת

והמזבח (שם סה) וחסר יגחג מן הנוס וגו':
 שמכר שדיו בשנת היובל
 עמלה, ה"ל חיוב לטעמי
 הכל ולמחר ק"ו מוכרה
 סבר יולא עכשיו שמינה
 מוכרה לט דין של
 תימכר דלא למריע (שם
 סה) דממכרו כל ל"ו חור
 בשנת היובל, וממכרה ל'
 דלחיי דמי פלדן פירקא
 מקדישין לעולם ויחלין
 לשלם, תנא נמי הכא (נרדכי
 ז"ל) ויחלין לעולם.
 שאין בסו פיר חסות שלם
 מלשון (שם) או לא ממכר
 שיה נחלין חסות מיד
 וישראל לט מוכר לגאול
 פחות מבי שנים כדמסי
 במספר שני תפלות ויחזר
 ק"ו (שם ז"ל)

בתקיעות דכל השנה דכתיב יתקעו
 בחצוצרות על עולותיכם אימא לא ליחייבו
 קמ"ל מי דמי התם חצוצרות והכא שופר
 אלא אצטריך סד"א הואיל ותנן "שוה היובל
 לר"ה לתקיעה ולברכות מאן דאיתיה
 במצות היובל איתיה במצוה דראש השנה
 והני כהנים הואיל וליתנהו במצוה דיובל
 דתנן "כהנים ולוים מוכרין לעולם וגואלין
 לעולם אימא במצוה דראש השנה לא

קרקע דמכירה מיהא חיתנהו כגון
 מכרו להם שדה או מכרו הס לאחרים
 כי היכי דחשיב בהשמטת כספים
 ושלוח עבדים ועוד מה ענין השמטת
 כספים אלל יובל הא כהדיל תנא
 בספרי בפרשת ראה דשביעית משמטת
 כספים ואין יובל משמט כספים
 דממעט ליה מזה דבר השמיטה שמוט
 שמיטה משמט כספים ולא יובל זה
 דוסק לומר דנקטיה לרבי דלרבי
 תלויה השמטת כספים ביובל כדלמר
 בהשולח (גיטין דף לו, ושם) דזמן
 שהיובל נהג השמטת כספים נהגת:
 ברכת

ליחייבו קמ"ל: מי שחציו עבד וחציו בן חורין אינו מוציא לא את מינו
 ולא את שאינו מינו: אמר רב הונא ולעצמו מוציא א"ל רב נחמן לרב הונא
 מאי שנא לאחרים דלא דלא אתי צד עבדות ומפיק צד חירות לעצמו נמי לא
 אתי צד עבדות דידיה ומפיק צד חירות דידיה אלא אר"נ אף לעצמו אינו מוציא
 תניא נמי הכי "מי שחציו עבד וחציו בן חורין אף לעצמו אינו מוציא **תני** אהבה בריה דר' זורא 'כל הברכות
 בולן אע"פ שיצא מוציא יחיון מברכת הלחם וברכת היין שאם לא יצא מוציא ואם יצא אינו מוציא בעי' ר' רבא
 ברכת

[את] הרבים ידי תובק, הא מחייב אצ"פ שיצא מוציא. א"ר אילא שאני (בברכת המזון דכתיב ואלת ושבטת וברכת, מי שאכל הוא יכיר.

The Gemara continues discussing the notion that one person can cause another to fulfill his obligation:

With — **כל הברכות בולן** — Ahavah the son of R' Zeira taught: **תני אהבה בריה דרבי זורא** regard to **all the blessings**, the rule is that **אף על פי שיצא — even though one has fulfilled his own obligation to recite a particular blessing, מוציא — he can cause others to fulfill their obligation to recite that blessing,** ^[46] **חוץ מברכת הלחם — with the exception of the blessing of bread** ^[47] **וברכת היין — and the blessing of wine.** ^[48] **שאם לא יצא — In those cases the law is that if he did not yet fulfill his own obligation, מוציא — he can cause others to fulfill their obligation. ואם יצא — But if he already fulfilled his own obligation, מוציא — he cannot cause others to fulfill their obligation.** ^[49]

The Gemara asks:

Rava ^[50] **inquired: — קעי רבא**

46. (The general rule of the Mishnah, *Whoever is not [himself] obligated in a [particular] matter cannot cause the public to discharge their obligation [vis-a-vis that matter]*, refers only to one who was never obligated to perform that particular mitzvah.) One who was obligated but already performed the mitzvah can nevertheless cause others to fulfill their obligation, because he is deemed obligated by virtue of the second person's need to perform the mitzvah. This is based on the principle *כל ישראל ערבים זה בזה*, *all Jews are responsible for one another* — i.e. every Jew is obliged to enable other Jews to fulfill their obligations. Thus, one who does not assist another has not entirely fulfilled his own obligation vis-a-vis that particular mitzvah (*Ran*; see also *Rashi*).

Now, one is viewed as having made a blessing via another's recital by operation of the principle *שומע כעונה*, *one who listens is like one who speaks*. However, this principle works only if the one making the blessing is himself obligated in that particular recital. The principle of *ערכות*, *shared responsibility*, establishes that he is obligated even if he already made the blessing for himself. The Gemara uses the example of blessings because it will introduce cases where the *shared responsibility* principle does not apply. In those cases one cannot recite a blessing for another.

47. [המוציא לחם מן הארץ, *Who brings forth bread from the earth*, which we recite before eating bread.]

48. [בורא פרי הגפן, *Who creates the fruit of the vine*, which we recite before drinking wine.] The Gemara actually includes here all the *ברכות הנגזן* (*blessings of enjoyment*), which one makes before partaking of food or drink, or smelling aromatic substances (*Rashi*; see *Ritva*). [With regard to the Grace After Meals, see *Meiri*, *Tosafos to Berachos 48a ע"ה ער*, *Ran* there, and *Chidushei Anshei Shem* ad loc. Regarding *ברכות השבח*, *blessings of praise*, see *Meiri* and *Ritva*.]

49. The blessings of enjoyment were instituted only because it is forbidden to derive pleasure from this world without first praising God via a blessing (see *Berachos 35a*). Because these blessings are not absolutely obligatory, since a person could choose to abstain from the pleasure and thereby be exempted from the blessing, the *shared responsibility* rule does not apply to them. Thus, unless the reciter is himself partaking of the food or fragrance, his blessing cannot count for his companions (*Rashi*).

50. In the texts of *Rif* and *Rosh*, the name "Rachava" appears.

ברכת הלחם של מצה — With regard to the blessing of bread that is part of the recital made before eating the Passover matzah, ^[1] וברכת תיין של קידוש היום ^[2] — and the blessing of wine that is part of the Sanctification of the Sabbath or Festival Day, מהו ^[3] — what is [the law]? כיון דחובה הוא — Do we say that since [the eating of matzah or the recital of Kiddush] is an obligation upon the person, מפיק — [one Jew] can fulfill another's obligation to recite these blessings of enjoyment, even if he already fulfilled his own obligation? ^[4] או דלמא — Or perhaps ברכה לאו חובה היא — each blessing of enjoyment is not inherently an obligation of its respective mitzvah, ^[5] and so he may not recite it for another. — ? —

The Gemara answers the query:

תא שמע — Come, hear a proof from the following incident: דאמר רב אשי — For Rav Ashi said: הנה מקדש לן — When we were at Rav Pappi's house, כי הוינן בי רב פפי — he would recite Kiddush for us, וכי הנה איתי אריסיה מדברא — and when afterward his sharecroppers would come in from outside, הנה מקדש להו — he would recite Kiddush for them. ^[6]

The Gemara adduces support for the ruling of Ahavah the son of R' Zeira:

לא יפרוס אדם פרוסה לאורחין — A PERSON MAY NOT BREAK OFF A PIECE of bread FOR GUESTS ^[7] אלא אם כן אוכל עמהם — UNLESS HE IS EATING WITH THEM. ^[8] אכל פורס הוא לבניו ולבני ביתו — HOWEVER, HE MAY BREAK bread FOR HIS CHILDREN AND other young MEMBERS OF HIS HOUSEHOLD ^[9] כדי לחנכן במצות — IN ORDER TO TRAIN THEM IN the performance of THE COMMANDMENTS. ^[10] ובהלל ובמגילה — AND CONCERNING HALLEL AND MEGILLAH, ^[11] אף על פי שיעצא — EVEN THOUGH ONE HAS FULFILLED his own obligation, מוציא — HE CAN DISCHARGE the obligations of others. ^[12]

1. Two blessings are recited before one eats matzah on the first night of Pesach. The first, על אכילת מצה, . . . regarding eating the matzah, is a ברכת המצנה, a blessing of a mitzvah, and it declares that we eat the matzah because we are commanded to do so. One may recite this blessing for others even if he has already fulfilled the mitzvah. The second blessing is the ordinary blessing of enjoyment, המוציא, . . . Who brings forth bread etc., since we invariably derive pleasure when we eat the matzah (see *Ritva*, *Rashi*).
2. *Kiddush* is the blessing that sanctifies the Sabbath or festival. One may recite it for others even if he has already performed that mitzvah. Since the Rabbis mandated that *Kiddush* be recited over a cup of wine, the ordinary הַגְּפֶן blessing (. . . Who creates the fruit of the vine) is made just prior to *Kiddush*, for one will derive pleasure when he or another drinks the wine (see *Ritva*, *Rashi*). [The Gemara's query concerns the *Kiddush* recited during the day as well as at night (*Orach Chaim* 167:20; see *Mishnah Berurah* there §96; see *Yom Teruah* here).
3. I.e. do we say that since eating matzah or reciting *Kiddush* over wine is obligatory, and since these two mitzvos perforce involve deriving pleasure and one may not derive pleasure without first reciting the appropriate blessing of enjoyment, the two blessings of enjoyment discussed here are considered mandatory (*Rashi*) [and because of this the two blessings become blessings of their respective mitzvos (*Ritva*)]. Hence, even one who has already performed the mitzvah may recite them for another.
4. Because it is recited in all situations where one wishes to partake of that particular pleasure (*Rashi*; see *Ritva*).
5. The sharecroppers had finished their work late Friday afternoon (or in the late afternoon of a festival eve) and had entered the house after nightfall (*Hagahos Yavetz*). Although Rav Pappi had already recited *Kiddush* for himself and Rav Ashi's party, he recited it again for the workers (see *Sifsei Chachamim*). Thus, we see that one may recite for another the enjoyment blessing for wine (הַגְּפֶן) — and, by extension, the enjoyment blessing for matzah (המוציא) [*Rabbeinu Chananel*] — even though he already recited them for himself.
6. I.e. and recite the המוציא blessing for them. [It was customary for the host to recite “*Hamotzi*” over a large loaf and distribute pieces from it to his guests, because he will give generous portions (*Berachos* 46a).]
7. Since “*Hamotzi*” is an ordinary blessing of enjoyment and is discretionary (*Rashi*), the host cannot recite it for his guests if he himself is not now obligated to do so (i.e. if he does not intend to eat). [This rule applies even on the Sabbath, when there is an obligation to eat bread (*Orach Chaim* 167:20; see *Mishnah Berurah* there §94 for the reason).] This statement of the Baraisa, then, corroborates Ahavah's ruling (*above*, 29a), that one cannot recite a blessing of enjoyment for another unless he is obligated to recite it for himself.
8. I.e. he may do so for young children from other families, whom he is not obligated to train, and certainly for his own children (*Orach Chaim* 167:19 and *Mishnah Berurah* §93). See *Yom Teruah*.
9. Reciting a blessing unnecessarily (as in the Baraisa's first case, where the head of the household is not eating) is Rabbinically forbidden [for it is a gratuitous mention of God's Name]. However, the Rabbis did

permit it here, so that the children can be trained to recite the blessings properly (*Ritva*). According to others, the prohibition against unnecessary blessings is Biblical (see *Magen Avrohom*, *Orach Chaim* §215:6, where he discusses a dispute among Rishonim regarding this). Nevertheless, just as the Rabbis properly required blessings (ברכות המצות) to be said over their own Rabbinic commandments [even though these blessings are unnecessary in the perspective of Biblical law], so they properly allow the recital of blessings for the fulfillment of their commandment regarding the training of children (*Aruch LaNer*).

10. *Shaagas Aryeh* §13 explains that the Baraisa speaks of the recital of *Hallel* and the Megillah themselves, and not of their blessings. See *Orach Chaim* 692:3 and *Be'er HaGolah* there §6, and *Mishnah Berurah* §10.

11. Although the *Hallel* and Megillah recitals are only Rabbinically ordained, they are absolute (i.e. nondiscretionary) obligations. For that reason one may recite them for others even though he has already performed the mitzvah (see *Yom Teruah*).

The implication of our *sugya* is that regarding Biblical mitzvos one may cause another to fulfill the mitzvah even though he himself has done so. Hence, even if one has fulfilled the mitzvah of shofar, he can blow for others. [However, *Shaagas Aryeh* §13 cites *Bahag*, who rules that one who has fulfilled a Biblical mitzvah *cannot* cause others to do so, and his proof is that the Baraisa mentions only *Hallel* and Megillah, which are Rabbinic in origin. *Shaagas Aryeh* finds support for *Bahag's* opinion also in [Rashi מדר](#), where *Rashi* mentions the Rabbinic Yom Tov Kiddush (מקדש ישראל) rather than the Biblical Sabbath Kiddush (מקדש השבת); see there at length.]

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רעג סעיף ד

יכול אדם לקדש לאחרים אף על פי שאינו אוכל עמהם, דלדידהו הוי מקום סעודה. ואף על גב דבברכת היין אינו יכול להוציא אחרים אם אינו נהנה עמהם, כיון דהאי בפה"ג הוא חובה לקידוש, כקידוש היום דמי ויכול להוציאם אף על פי שאינו נהנה.

משנה ברורה סימן רעג ס"ק טז

וה"ה דלקטנים מותר לקדש אף על פי שאינו אוכל עמהם כדי לחנכם במצות והוא שאינם יודעים לקדש בעצמם וכדלקמיה לענין גדול:

משנה ברורה סימן רעג ס"ק יז

ואפילו אם כבר יצא לעצמו

ט"ז אורח חיים סימן רעג ס"ק ג

דקי"ל כל ברכת הנהנין אין אדם מוציא חבירו רק בדבר שהוא חוב כגון קידוש וכיוצא בו אדם מוציא חבירו ובמרדכי כ' שם ולעשות ברכת המוציא לאלמנה פשיטא דאסור דהיינו ברכת הלחם וכמו כן אדם המתענה תענית חלום בשבת לא יעש' ברכ' לבני ביתו דכיון דליכא רק בפה"ג שמא הוה כמו ברכת היין שאין יכול להוציא כיון שהוא עצמו אינו אוכל עכ"ל ופשוט שאותו המוציא שעושה במקדש על הפת אינו בכלל זה אלא הוה כמו בפה"ג דקידוש. ומ"ש בסי' קס"ז ס"ך אפי' בשבת לא יברך על הפת כו' היינו שמקדש על היין ורמ"א פסק דלא כהמרדכי אלא כמ"ש ב"י בשם הטור דגם בשחרית יכול לעשות להם קידוש ובודאי בשאר אכילות בשבת לא יברך להם המוציא. ובלבוש כ' דגם במקדש על היין לאינו בקי בליל שבת יכול לעשות להם גם המוציא אחר זה כיון דהסעודה היא חובה לקידוש דהא צריך להיות במקום הסעודה וק"ל דהא כל הג' סעודות בשבת הם חוב ויברך להם המוציא וע"כ נ"ל דלא קראו חוב בזה אלא בקידוש עצמו שעיקרו נתקנה שלא בשביל הנאה אלא מצוה עליו כשאר מצות וכן ברכת שופר שהתקיעה עצמה מצוה ואין שם הנאה כלל ע"כ מוציא אחרים משא"כ ברכת המוציא בסעודת שבת אף שהם חוב מ"מ אין החוב עליו משום מצוה אלא כדי שיהנה מסעודת שבת ואין לזה המצוה עצמה חוב דהא אם הוא נהנה ממה שמתענה א"צ לאכול כדאיתא בסימן רפ"ח ע"כ אין מוציא אחרים וכ"ש בזאת הברכה שלאחר קידוש דאין ע"ז חוב רק הקידוש צריך להיות שם וכ"מ ס"פ ראוהו ב"ד דדוקא ברכת הלחם של מצה יכול להוציא כיון דעכ"פ יש חיוב לאכול מצה:

הגה: ואפילו בקידוש של יום בשחרית בשבת, מותר לעשות כן (רבינו ירוחם וב"י בשם הרי"ף והרא"ש והטור סי' תפ"ד). והוא שאינם יודעים. ואם עדיין לא קידש לעצמו, יזהר שלא יטעום עמהם, שאסור לו לטעום עד שיקדש במקום סעודתו.

משנה ברורה סימן רעג ס"ק יט

ר"ל אף דשם כל הקידוש הוא רק בפה"ג לבד מ"מ כיון דהיא מצוה ועיקרו נתקן שלא בשביל הנאה אלא מצוה עליו כשאר מצות משו"ה מוציא אחרים אף על פי שאינו נהנה כקידוש הלילה ולא דמי לברכת המוציא של שבת [יט] של כל השלש סעודות דאינו מוציא אם אינו אוכל עמהם דאף שהם חוב אין החוב עליו משום מצוה אלא כדי שיהנה מסעודת שבת ואין להמצוה עצמה חוב דהא אם הוא נהנה ממה שמתענה [כ] א"צ לאכול כדאיתא בסימן רפ"ח ע"כ אין מוציא אחרים אם אינו אוכל עמהם. ואם קידש על הפת [כא] אז מוציא גם בברכת המוציא דהאי ברכת המוציא כברכת בפה"ג לקידוש היין דמיא:

משנה ברורה סימן רעג ס"ק כ

דאם יודעים לקדש בעצמם אינו יכול להוציאם בקידוש שלו [כב] אם אינו יוצא אז בעצמו בהקידוש והפר"ח בסימן תקפ"ה חולק וס"ל דבכל גווני יוכל להוציאם ובספר ארצות החיים סימן ח' מסיק ג"כ דמדינא יכול להוציא בכל גווני אך לכתחלה המצוה שיקדש בעצמו כיון שהוא בקי וגם חבירו המוציא אינו יוצא עתה בהקידוש. ואשה אלמנה שאינה יודעת בעצמה איך לקדש לא תוכל ליכנס בבית אחר לשמוע קידוש כיון שאינה סועדת שם כלל אלא יכנס אחר לביתה לקדש לפניה ומהני זה אף שהוא אינו יוצא עתה בהקידוש:

If a person had already fulfilled his obligation of Kiddush on Shabbat, may he recite Kiddush again for those who have not yet heard Kiddush? This often happens on Shabbat morning, when a man attends synagogue and then participates in the Sebet after the services, where he hears Kiddush and then eats. May he repeat Kiddush for his wife and children when he returns home, or is he ineligible to recite Kiddush on their behalf, since he has already fulfilled his Kiddush obligation? A similar situation arises when a Rabbi or other distinguished figure attends several affairs on Shabbat morning. He might recite Kiddush at the Sebet after services, and then attend a luncheon where he is given the honor of reciting Kiddush. Can he repeat Kiddush and fulfill the obligation for those in attendance, who have yet to hear or recite Kiddush? A fundamental rule in Halacha establishes that "Af Al Pi She'yasa Mosi" – even if a person has already fulfilled his obligation, he may repeat the recitation to fulfill the requirement for others. Hence, a person who has already recited Kiddush may repeat Kiddush for his family or for anybody else, and the others fulfill their obligation by listening to his recitation. This Halacha applies without restriction; a person can recite Kiddush many times on Shabbat morning in order for others to fulfill their obligation by listening to his recitation. Thus, if a Rabbi attends even four or five Sebet on Shabbat morning, he may be given the honor of reciting Kiddush at each function. In such a case, if the one who makes Kiddush does not wish to drink the wine, he may recite Kiddush and give the cup to somebody else (an adult) to drink.

Normally, one cannot recite a Beracha over food on behalf of somebody else. If, for example, somebody wishes to drink some wine, he cannot ask his friend – who is not drinking wine – to recite the Beracha on his behalf. When it comes to Berachot over food, only the person who eats or drinks may recite the Beracha. Seemingly, then, a person who recites Kiddush – which consists of the Beracha of "Boreh Peri Hagefen" over wine – should be required to drink the wine, rather than allow somebody else to drink the wine. However, the Beracha of "Boreh Peri Hagefen" in Kiddush has the status of a "Birkat Ha'misva" – the Beracha recited over a Misva, rather than simply a Beracha recited over food. When it comes to Birkat Ha'misva, one may, indeed, recite the Beracha on behalf of somebody else. Therefore, one who recites Kiddush is not required to personally drink the wine, and may instead give the wine to another adult to drink.

This Halacha is explicitly codified in the Shulhan Aruch (Orah Haim 273:4)

Incidentally, we should note that the Kiddush recited on Shabbat morning differs from the Friday night Kiddush in that it essentially consists of only the Beracha over the wine. Although we customarily recite some Pesukim (verses) relevant to Shabbat as part of the Shabbat morning Kiddush, these verses are not actually part of the Kiddush. Therefore, if somebody does not have a Siddur available on Shabbat morning when he recites Kiddush, and he does not remember the verses customarily recited, he may simply recite the Beracha of "Boreh Peri Hagefen," and this suffices for the Shabbat morning Kiddush. Similarly, if a woman wishes to recite Kiddush so she can eat before her husband returns home from the synagogue on Shabbat morning, but she is not familiar with the customary text, she may simply recite the Beracha of "Boreh Peri Hagefen."

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רצה

מבדיל ש"צ כדי להוציא מי שאין לו יין

שולחן ערוך אורח חיים הלכות שבת סימן רצו

(לד) נשים חייבות בהבדלה כשם שחייבות בקידוש, <ז> ויש מי שחולק. הגה: ע"כ * (לה) יא לא יבדילו לעצמן רק ישמעו הבדלה (לו) מן האנשים.

(לד) **משנה ברורה (עם שער הציון):** נשים חייבות - אף על גב דהוי מצוה שהזמן גרמא דבדיני שבת איש ואשה שוין דאיתקש זכור לשמור וכמ"ש בריש סימן רע"א והבדלה נמי בכלל זכור הוא למ"ד הבדלה ד"ת וכמ"ש בריש הסימן ואפילו למ"ד הבדלה דרבנן [לב] דומיא דקידוש תקנוה והיש מי שחולק [לג] ס"ל דהבדלה כיון שהיא בחול אינה תלויה בעניני דיני שבת והיא בכלל שאר מצות שהזמן גרמא דנשים פטורות:

<ז> **ט"ז:** (פמ"ג) ויש מי שחולק. - הוא ספר א"ח שמביא ב"י שכ' ז"ל נשים אין מבדילות לעצמן דאין הבדלה תלויה בשמירת שבת אלא רבנן אסמכוה אקרא וע"כ סיים רמ"א ע"כ לא יבדילו לעצמן פי' דאף באנשים אינו אלא דרבנן ע"כ הנשים לא יברכו ע"ז ול"ד ללולב ושופר דמברכות כמ"ש רמ"א סי' תקפ"ט שהמנהג שהנשים מברכות על מ"ע שהזמן גרמא כו' שאני התם דהחיוב אצל אנשים הוא דאורייתא משא"כ כאן יש תרתי לפטור שהוא מדרבנן אפילו באנשים והוא מצות עשה שהזמן גרמא ובחנם חלק מו"ח ז"ל על רמ"א כאן ופי' דברי א"ח שאין חייבות אבל רשאים הם להבדיל ונראה דעכ"פ אתה חוננתנו אין חשש לנשים לומר אפילו לפ"ז דאין שם ברכה מיוחדת ולקמן סימן רצ"ט ס"י כתב רמ"א דנשים יאמרו המבדיל בין קודש לחול בלא ברכה ויעשו מלאכה:

* **ביאור הלכה:** לא יבדילו לעצמן - עיין במ"א שכתב דפשוט דרשאים לברך לעצמן על הבשמים ועל הכוס דברכת הנהנין הם והא דלא נקט המ"א ברכת הנר דברכת הנר לאו ברכת הנאה הוא דלא נתקן על הנאת האור דא"ה היה צריך לברך בכל פעם כשרואה האור וכמו שהביא ב"י בשם הרא"ש ומסתפקנא אפילו למ"ד דנשים חייבות בהבדלה אם חייבות בברכת הנר דבשלמא הבדלה אף שהוא זמן גרמא נכללת במצוה דזכור שהיא שייכא לשבת וכמ"ש הרמב"ם ואפילו למ"ד דרבנן דומיא דקידוש תקנוה משא"כ נר שנתקן על בריאת האור במו"ש שאינה שייכא לשבת כלל והיא זמן גרמא מנ"ל דחייבות וא"ל כיון שנקבעת בברכת הבדלה חדא דינא להו דז"א דהא יכולין לברך אותה בפני עצמה ג"כ וגם אין מחויב לחזור אחר האור כדלקמן בסימן רצ"ח ס"א ואולי כיון דלכתחלה מצוה לסדרן ביחד חדא דינא להו. ויותר נכון לומר דאינה חייבת בברכת הנר לכו"ע:

(לה) **משנה ברורה (עם שער הציון):** לא יבדילו לעצמן - והב"ח כתב אפילו למ"ד שפטורות מ"מ יכולות להמשיך על עצמן חיוב ולהבדיל לעצמן כמו בשופר ולולב שג"כ פטורות ואפ"ה מברכות כמבואר לקמן בסימן תקפ"ט [לד] ומסיק המ"א דהעיקר כדברי הב"ח. והנה לפי מה שכתב המ"א לעיל בסק"ד דנהגו הנשים שלא לשתות מכוס הבדלה א"כ בלאו כל הטעמים האיך תבדיל בעצמה והלא אינה יכולה לשתות הכוס וכ"כ בעל דרך החיים אלא כונת המ"א להקל בשאין לה ממי לצאת דאז בע"כ תבדיל לעצמה ותשתה כדי שלא לבטל מצות הבדלה:

יא **מגן אברהם:** (פמ"ג) (מחה"ש) לא יבדילו לעצמן - וב"ח כ' אפי' למ"ד שפטורות מ"מ יכולין להבדיל לעצמן כמו בשופר ולולב והמנהג שאפי' יש שם אנשים שיכולין לשמוע מפיהם מבדילין לעצמן עכ"ל ואפשר דדעת רמ"א במצוה שיש בה עשיה רשאין לעשות ולברך אבל בדבר שאין בה אלא הברכה כגון כאן אין רשאות ואפשר דמהאי טעמא לא נהגו לקדש הלבנה ועמ"ש סימן תכ"ו אבל ברא"ש פ"ק דקידושין משמע דכל ברכה שאין בה וצונו רשאים הנשים לומר ע"ש גבי הגדה ועס' תקפ"ט ס"ו דאם כבר הבדילו האחרים אסור להבדיל לנשים ופשוט דרשאים לברך לעצמן על הבשמים ועל הכוס דברכת הנהנין הם והעיקר כדברי ב"ח:

(לו) **משנה ברורה (עם שער הציון):** מן האנשים - ואם האנשים כבר הבדילו לעצמם או שנתכונו לצאת בבהכ"נ לא יבדילו כדי להוציא הנשים אם אין שם זכרים גדולים או קטנים ששומעין ממנו דלהיש חולקין הוא ברכה לבטלה [מ"א וש"א] והנה בספר זכור לאברהם בערך הבדלה וכן בספר ברכי יוסף הביאו כמה פוסקים דס"ל דאפילו מי שהבדיל כבר יכול להבדיל בשביל הנשים מ"מ למה לנו להכניס עצמן בחשש ספק לענין ברכה אחרי דהיא יכולה להבדיל בעצמה וכמו שכתבנו בס"ק הקודם ועיין מה שכתבנו בביאור הלכה לענין ברכת הנר אם אשה חייבת בה כשמברכת לעצמה:

The Shulhan Aruch (Orah Haim 266:8) rules that the requirement of Habdala on Mosa'eh Shabbat constitutes a Torah obligation, just like Kiddush, and that this Misva applies equally to both men and women, just like Kiddush. Therefore, since women are obligated in this Misva, a man is allowed to recite Habdala for a woman even if he had already recited or heard Habdala. Since the woman needs to fulfill her obligation, a man may recite Habdala for her even though he had already fulfilled his obligation. Thus, for example, if a husband heard Habdala in the synagogue, or was the Hazan and recited Habdala there, he may recite Habdala for his wife when he comes home. This is the ruling of the Hid"א (Rav Haim Yosef David Azulai, 1724-1806), in Birkeh Yosef.

שו"ת אור לציון חלק ב פרק כב - דינים השייכים למוצאי שבת

ג. שאלה. האם נשים יכולות להבדיל לעצמן, וכן אם האיש כבר הבדיל האם יכול להוציא את אשתו ידי חובה בהבדלה.

תשובה. מנהג בני ספרד שנשים גם כן מבדילות, וכן נהגו שאף אם הבעל כבר הבדיל שיכול להבדיל לאשתו ולהוציא אותה בכל סדר ההבדלה, ומכל מקום טוב לכתחילה שאת ברכת הנר תברך האשה בעצמה.

שו"ת אור לציון חלק ב - הערות פרק כב - דינים השייכים למוצאי שבת

ומ"מ לענין ברכת הנר ראה בבאה"ל שם ד"ה לא שפקפק בזה, ולכן טוב לכתחילה לחוש לזה, ויניח לה שתברך בעצמה.

However, since some authorities dispute this ruling, Hacham Bension Abba Shaul (Israel, 1923-1998), as well as Hacham Ovadia Yosef, ruled that it is preferable for a husband to have in mind not to fulfill his Habdala obligation in the synagogue. This way, he can recite Habdala for his wife according to all opinions. Nevertheless, if the husband did fulfill his requirement in the synagogue, he may recite Habdala for his wife, in accordance with the Shulhan Aruch's ruling. In such a case, where the husband had already recited Habdala in the synagogue and now recites Habdala for his wife, the wife should recite the Beracha over the Besamim. Since the husband is not required to smell Besamim, reciting the Beracha over the Besamim could constitute a Hefsek (interruption) in between the Beracha over the wine and his drinking the wine. Therefore, the wife should recite the Beracha over the Besamim. Likewise, the wife should recite the Beracha over the flame. There is considerable controversy among the Halachic authorities as to whether women are obligated to recite this Beracha – "Boreh Me'oreh Ha'esh" – on Mos'eah Shabbat. The Hafetz Haim (Rav Yisrael Meir Kagan of Radin, 1839-1933), in Be'ur Halacha, writes that women are likely not included in this obligation, whereas others, including the Hid"א, Rav Haim Palachi (Turkey, 1788-1869) and Hacham Ovadia Yosef, disagreed, and maintained that women are included in this obligation just like men. In any event, Hacham Ovadia ruled that it is preferable for the wife to recite the Beracha over the flame if her husband had already fulfilled his requirement. It turns out, then, that if a husband fulfills his requirement at the synagogue and then recites Habdala for his wife, he recites "Boreh Peri Ha'gefen," and then the wife recites the Berachot over the Besamim and the flame. The husband then recites "Ha'mabdil" and drinks the wine. The husband does not answer "Amen" to the wife's Berachot over the Besamim and the flame (Yabia Omer, 4:23-24).

ילקוט יוסף שבת א סימן רצו - דיני הבדלה על היין

יג. נשים חייבות בהבדלה במוצאי - שבת מן התורה. ויכולות להבדיל בעצמן על הכוס, וגם לברך ברכת "בורא מאורי האש" וכשמבדילות בעצמן חייבות לשתות מהיין כדין האיש. ואם אינן בקיאות להבדיל בעצמן, חייבים בעליהן להוציאן ידי חובתן. וראוי לעורר את הקהל שכל אחד יבדיל לבני ביתו.

יד. לפיכך מי שבדעתו להבדיל בביתו, יכין בפירוש שאינו רוצה לצאת ידי חובת ההבדלה כששומע את ההבדלה משליח צבור בבית הכנסת. וליתר שאת יוכיח את כוונתו זאת על ידי שיענה ברוך הוא וברוך שמו אחר הזכרת שם ה' שבברכות ההבדלה, וימנע עצמו מלהריח את הבשמים בעת שהשליח צבור מברך ברכת הבשמים בהבדלה. וכן לא יקרב ידיו לאור הנר בעת שהשליח צבור מברך בורא מאורי האש, כנהוג ליוצאים ידי חובה. ואז יוכל לברך כל ברכות ההבדלה בביתו בלי שום פקפוק. יד)

טו. כבר נהגו הנשים שלא לטעום מהיין של ההבדלה, ורק בקידוש נהגו לטעום משום חיבוב מצוה. ויום טוב שחל להיות במוצאי שבת, שמקדשין ומבדילין על הכוס ביחד, מותר לאשה לטעום מכוס הקידוש, אף שאמרו עליו גם ברכת ההבדלה

ע"י במגן אברהם (סימן רצו סק"ד), ובמשנה ברורה (סק"ו), ובכף החיים פלאג' (סימן לא אות לה). ובספר טעמי המנהגים (סימן ת"ז עמוד קפח), ובשו"ת הר צבי (חלק אורח חיים סימן קנד). הביאו נימוקים למנהג שאין הנשים טועמות מכוס ההבדלה, ומהם, שעץ הדעת בו הכשילה חוה את אדם הראשון היה גפן, (ברכות מ א) ולכן במוצאי שבת אינה טועמת מהגפן, שעל ידי החטא ניתן לה דם נדות להבדילה מן האדם. [של"ה]. **ולפי זה שמא כשמבדילות על חמר מדינה שרי**. ועוד כתבו טעם, מפני שכבתה נרו של עולם. ובשו"ת קרית חנה דוד חלק ב' (סימן לז) כתב הטעם בזה, מפני שאמרו שסחטה ענבים ונתנה לאדם הראשון, ובזה היא גרמא להתערב טוב ברע, ואנחנו בכח מצותינו ומעשינו אנו מבדילין בין טוב לרע, ולכך מבדילין על היין לתקן מה שנתעוות ביין של האשה, ומבדילין בין אור לחושך ובין קודש לחול, ומשום שהיא גרמא להתערב, לכך אינה טועמת. ע"ש. ובערוך השלחן כתב, שיש נשים שלא הקפידו בזה. ובספר לקט יושר כתב, שרבו המהרא"י נתן לאשתו לטעום מכוס ההבדלה. ועיין בשו"ת רבבות אפרים חלק ד' (סימן צז אות נו), ובשו"ת ויצבור יוסף (סימן נח). ע"ש. ואמנם כשהיא מבדילה לעצמה חייבת לטעום לכל הפחות רוב רביעית. [ואם קשה לה לשתות תתן לאחרים, אבל חייבת לטעום]. וכמ"ש בשו"ת שבט הלוי ח"ד (חלק אורח חיים סימן נו), דכיון שמה שנהגו הנשים שלא לשתות מיין ההבדלה, אינו מצד הדין, אין בכוח מנהג זה לדחות מה שהוא מעיקר חיוב ההלכה. ולכן אם חל יום טוב במוצאי שבת, שנוהגים לטעום לחיבוב מצות הקידוש, אף שאומר על הכוס גם הבדלה, יכולה האשה לטעום כמו בכל ליל שבת וליל יום טוב. וכן כתב בספר שובע שמחות להרב שריה דבילצקי שליט"א (פרק ד' ס"ק קצו), וספר הליכות ביתה (עמוד רכו). ע"ש. [ומה שאומרים קידוש והבדלה על כוס אחד, ואין חוששין לזה משום אין עושים מצות חבילות חבילות, מבואר בגמרא (פסחים קב ב), משום דקידושא ואבדלתא חדא מילתא היא. וראה להלן סימן רצט הערה ג'].

טז. שליח צבור המוכרח להבדיל בבית הכנסת כדי להוציא את הקהל ידי חובתם. וכן מי שכיון לצאת י"ח בהבדלה שבביהכ"נ ובא להבדיל בביתו, אם הנשים יודעות להבדיל בעצמן [כגון מתוך הסידור], נכון יותר שיבדילו לעצמן. ואם אינן יודעות להבדיל בעצמן, יכול לחזור ולהבדיל בשביל בני ביתו, שהרי גם הנשים חייבות בהבדלה. ויברך ברכת הגפן וברכת ההבדלה, ואחר שיטעם מהיין יאמר לבני ביתו שיברכו ברכת הריח על הבשמים, וברכת בורא מאורי האש על הנר. ואם הן מברכות ברכות אלו קודם שהמבדיל טעם מהיין, יזהר שלא יענה אמן אחר ברכתן, - כדי שלא יהיה הפסק בין ברכת הגפן לטעימה. ו=

Summary: A person may recite Kiddush on behalf of others on Shabbat even if he had already recited or heard Kiddush. When a person recites Kiddush (or Habdala) on behalf of others, he does not have to drink the wine himself; he can give the wine to another adult to drink.

Summary: Women are obligated in the Misva of Habdala just like men. A husband should preferably have in mind not to fulfill the requirement of Habdala in the synagogue on Mosa'eh Shabbat so he can recite Habdala for his wife at home according to all opinions. Nevertheless, if he did fulfill his requirement in the synagogue, he may still recite Habdala for his wife at home, but in such a case the wife should recite the Berachot over the Besamim and the flame.